

[Waldorff]

man det selvfølgelig sværere at få ansat folk på normale overenskomstvilkår. Når man gennemfører løntrykkercirkulæret, som tvinger de unge til at gå på en lavere løn, undergraver man overenskomsterne, og med udsigten til måske en egentlig ungarbejderløn i forbindelse med jobskabelsesordningen er man for alvor ved at få skabt et system, hvor de unge kommer til at fungere som løntrykkere i forhold til resten af arbejderklassen.

Det blev jo også klokkeklart med den nye, uheldige socialministers idé om at bruge de unge i en slags social brigade, som man kan kommandere ud for at afhjælpe nogle sociale problemer, som ikke bliver løst på grund af den socialdemokratiske sparepolitik. Man vil ikke betale lønnen til at ansætte de uddannede socialarbejdere, og så ansætter man i stedet nogle billige unge på beskæftigelsesprojekter. Det er i hvert fald en undergravelse af fagforeningerne, så det kan forstås.

Det er det også, når arbejdsministeren her for nylig fastslår, at de unge ikke skal have lov til at sige nej til et jobtilbud; alt det, som fagbevægelsen slås imod: farligt arbejdsmiljø, underbetaling, urimelige arbejdstider og meget mere, skal de unge påtage sig uden at kunne sige nej. Så kan man jo se, hvor længe fagforeningerne kan eller tør blive ved med f.eks. at stille krav til arbejdsmiljøet.

Konklusionen er, at socialdemokratiet har spillet så grundigt fallit med hensyn til at skabe arbejdspladser, med hensyn til at gribe ind over for den økonomiske krise, at man nu er nået dertil, hvor man anser det for nødvendigt at gribe ind i selve de faglige rettigheder. Det vil føre til en undergravelse af de faglige organisationer, og det er sjovt nok – eller bedrøveligt nok – lige præcis, hvad arbejdsgiverne ønsker.

Tinning (VS):

Når de unge forlader folkeskolen, er der i princippet to veje, de kan gå: de kan enten direkte eller indirekte søge ud på arbejdsmarkedet, eller de kan fortsætte i uddannelsessystemet. I praksis er mulighederne som bekendt mere begrænsede. Den direkte vej ud på arbejdsmarkedet er blokeret af, at ungdomsarbejdsløsheden har været konstant stigende gennem flere år, hvor ungdomsarbejdsløshedsprocenten i dag har bevæget sig op over de 15. Den indirekte vej går over en

faglig uddannelse, og her står valget mellem enten mesterlæren, som stort set er en forældet og ubrugelig uddannelsesform, hvor den unge er helt og aldeles i lommen på den enkelte arbejdsgiver, eller EFG-uddannelsen, hvor basisårslønnen blev fjernet i 1976, og hvor mangelen på praktikpladser er blevet værre og værre inden for de seneste år.

Pr. 1. september 1981 var der ca. 9.500 lærlinge, som manglede en praktikplads, og af dem var ca. 70 pct. unge kvinder. Det har været kendt i masser af år, at pigerne altid har været ringere stillet inden for uddannelsessystemet; men at drengene nu også får praktikpladserne inden for typiske kvindefag som f.eks. HK-området og servicefagene, er bare et af udstrykkene for, at de unge kvinders situation forværres specielt voldsomt under krisen.

Men som sagt kan de unge også rent principielt vælge at gå videre i uddannelsessystemet og f.eks. gå ind på gymnasiet eller HF, to uddannelser, der har oplevet en nærmest eksplosiv tilgang inden for de seneste år. Men også det har regeringen naturligvis haft et svar på.

Afgangsbegrænsningen, som blev indført i 1977, har betydet, at konkurrenceræset for alvor er slået igennem også inden for disse to uddannelser. Eleverne presses ind i et individuelt karaktærræs, hvor det, det handler om, er at klare sig selv på bekostning af de andre. Af de 24.000, der søgte om optagelse til en videregående uddannelse i 1981, blev ca. 5.000 afvist, og af de resterende 19.000 var det kun ca. 16.000, der kom ind på det studium, de havde ønsket. Kampen drejer sig selvfølgelig om at komme imellem de 16.000. Det er social sortering, så det basker, og kampens tabere kan så slutte sig til dem, der for længst har opgivet at overleve inden for uddannelsessystemet. For det er jo langtfra alle 16-17-årige, der kan supplere den aldeles utilstrækkelige ungdomsydelse, som regeringen oven i købet skar ned med ca. 15 mill. kr. i forbindelse med vedtagelsen af socialindkomstens anden fase. Af dem, der er fyldt 18, er det jo langtfra alle, der tør give sig i kast med et lån, hvor renten svinger mellem 14 og 20 pct., og stipendierne er der ikke nogen der kan leve af alene. At uddannelsesstøtten som helhed ikke er pristalsreguleret, og at de studerende nu heller ikke kan få bistandshjælp i sommerferien, understreger